

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. spalio 20 d.*

Byloje C-474/10

dėl *Court of Appeal in Northern Ireland* (Jungtinė Karalystė) 2010 m. rugsėjo 27 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2010 m. rugsėjo 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Department of the Environment for Northern Ireland,

prieš

Seaport (NI) Ltd,

Magherafelt District Council,

F P McCann (Developments) Ltd,

* Proceso kalba: anglų.

Younger Homes Ltd,

Heron Brothers Ltd,

G Small Contracts,

Creagh Concrete Products Ltd

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (pranešėjas) ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas Y. Bot,
kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Ossowski, padedamo baristerio J. Maurici,

- Danijos vyriausybės, atstovaujamos S. Juul Jørgensen,

- Europos Komisijos, atstovaujamos P. Oliver ir A. Marghelis,

susipažinęs su 2011 m. liepos 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157) 6 straipsnio aiškinimu.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčus tarp *Department of the Environment for Northern Ireland* (Šiaurės Airijos aplinkos ministerija, toliau – *Department of the Environment*) ir *Seaport (NI) Ltd* (toliau – *Seaport*) bei *Magherafelt District Council, F P McCann (Developments) Ltd, Younger Homes Ltd, Heron Brothers Ltd, G Small Contracts* ir *Creagh Concrete Products Ltd* dėl Šiaurės Airijos teritorijos planų projektų „Draft Northern Area Plan 2016“ ir „Draft Magherafelt Area Plan 2015“ galiojimo.

Teisinis pagrindas

Direktyva 2001/42

- 3 Direktyvos 2001/42 14, 15, 17 ir 18 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„14) Jeigu pagal šią direktyvą vertinimas yra privalomas, turėtų būti parengta aplinkos apsaugos ataskaita, kurioje būtų išdėstyta tam tikra šioje direktyvoje nurodyta informacija, nustatanti, aprašanti ir įvertinanti plano ar programos įgyvendinimo galimas reikšmingas pasekmes aplinkai, taip pat nurodytos pagrįstos alternatyvos, kuriose būtų atsižvelgta į plano ar programos tikslus ir geografinę taikymo sritį; <...>

- 15) Siekiant prisidėti prie skaidresnio sprendimų priėmimo ir užtikrinti, kad vertinimui pateikiama informacija būtų išsami ir patikima, būtina numatyti, kad, vertinant planus ir programas, būtų konsultuojamasi su už tam tikrus aplinkos apsaugos klausimus atsakingomis valdžios institucijomis ir visuomene, taip pat, kad būtų duota pakankamai laiko konsultacijoms, įskaitant nuomonės pareiškimą.

<...>

- 17) Rengiant planą ar programą ir prieš juos priimant ar pateikiant svarstyti pagal įstatymų leidimo procedūrą, turėtų būti atsižvelgta į aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaitą ir atitinkamų valdžios institucijų bei visuomenės nuomonę, taip pat į visų tarpvalstybinių konsultacijų rezultatus.

- 18) Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad priėmus planą ar programą atitinkamos valdžios institucijos ir visuomenė būtų informuotos ir joms būtų prieinama tam tikra informacija.“

⁴ Kaip matyti iš šios direktyvos 1 straipsnio, vienas iš pagrindinių jos tikslų yra užtikrinti, kad rengiant ir prieš priimant planus ir programas, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, būtų atliktas aplinkosauginis vertinimas.

5 Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkte numatyta:

„Šioje direktyvoje:

a) „planai ir programos“ – tai planai ir programos, įskaitant tuos, prie kurių finansavimo prisideda Europos bendrija, taip pat visi jų daliniai pakeitimai:

— kuriuos turi parengti ir (arba) priimti valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu arba kuriuos parengia valdžios institucija ir kuriuos vėliau priima Parlamentas arba Vyriausybė laikantis įstatymų leidimo procedūros, ir,

— kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas.“

6 Tos pačios direktyvos 5 straipsnyje „Aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaita“ nustatyta:

„1. Tais atvejais, kai pagal 3 straipsnio 1 dalį reikia atlikti aplinkosauginį vertinimą, parengiama aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaita, kurioje nustatomos, aprašomos ir įvertinamos plano ar programos įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, taip pat priimtinos alternatyvos atsižvelgiant į plano ar programos tikslus bei geografinę taikymo sritį. Informacija, kurią reikia pateikti šiam tikslui, yra nurodyta I priede.

2. Pagal 1 dalį parengtoje aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaitoje pateikiama informacija, kurios gali būti pagrįstai reikalaujama atsižvelgiant į turimas žinias ir vertinimo metodus, plano ar programos turinį ir išsamumą, su jais susijusių sprendimų priėmimo pakopą ir į tai, kaip siekiant išvengti dvigubo vertinimo tam tikrus klausimus reikėtų tinkamai vertinti skirtingais minėto proceso lygiais.

3. Tam tikra turima informacija apie planų ir programų pasekmes aplinkai ir informacija, gauta kitais sprendimų priėmimo lygiais arba per kitus Bendrijos teisės aktus, gali būti naudojama teikiant I priede nurodytą informaciją.

4. Priimant sprendimą dėl informacijos, kuri turi būti pateikta aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaitoje, apimties ir išsamumo, būtina konsultuotis su 6 straipsnio 3 dalyje nurodytomis valdžios institucijomis.“

7 Direktyvos 2001/42 6 straipsnyje „Konsultacijos“ numatyta:

„1. Plano ar programos projektas ir 5 straipsnyje nustatyta tvarka parengta aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaita pateikiami 3 dalyje nurodytoms valdžios institucijoms ir visuomenei.

2. 3 dalyje nurodytoms valdžios institucijoms ir 4 dalyje apibrėžtai visuomenei turi būti suteikta [reali] galimybė prieš priimant planą ar programą arba prieš pateikiant juos svarstyti pagal įstatymų leidimo procedūrą kuo anksčiau ir veiksmingiau per pagrįstai nustatytą [pakankamą] laikotarpį pareikšti savo nuomonę apie plano ar programos projektą ir pridėdamą aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaitą.

3. Valstybės narės paskiria valdžios institucijas, su kuriomis bus [turi būti] konsultuojamasi ir kurios dėl savo konkrečios su aplinkos apsauga susijusios atsakomybės gali domėtis [būti suinteresuotos] planų ir programų įgyvendinimo pasekmėmis aplinkai.

4. Taikydamos 2 dalies nuostatas, valstybės narės apibrėžia tam tikrą visuomenės dalį, įskaitant tuos jos narius, kuriems pagal šią direktyvą priimami sprendimai turi arba gali turėti įtakos arba kurie gali jais domėtis, taip pat įskaitant atitinkamas nevyriausybinės organizacijas, kurios rūpinasi aplinkos apsauga, ir kitas suinteresuotas organizacijas.

5. Valstybės narės nustato išsamią informacijos teikimo ir konsultacijų su valdžios institucijomis bei visuomene tvarką [informacijos teikimo valdžios institucijoms bei visuomenei ir konsultacijų su jomis tvarką].“

8. Tos pačios direktyvos 8 straipsnyje „Sprendimo priėmimas“ nustatyta:

„Rengiant planą ar programą ir prieš juos priimant arba pateikiant svarstyti pagal įstatymų leidimo procedūrą, atsižvelgiama į pagal 5 straipsnį parengtą aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaitą, pagal 6 straipsnį pareikštas nuomones ir visų pagal 7 straipsnį pradėtų [atliktų] tarpvalstybinių konsultacijų rezultatus.“

9. Pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalį priėmus planą ar programą, šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje nurodytos valdžios institucijos ir visuomenė turi būti apie tai informuotos ir, be kita ko, joms turi būti pateiktas priimtas planas ar programa bei pranešimas, kuriame būtų glaustai paaiškinta, kaip aplinkos apsaugos klausimai buvo įtraukti į planą ar programą. Remiantis tos pačios direktyvos 10 straipsnio 1 dalimi,

valstybės narės atlieka planų ir programų įgyvendinimo pasekmių aplinkai monitoringą, kad, *inter alia*, laiku nustatytų nenumatytas neigiamas pasekmes ir galėtų imtis, jų nuomone, tinkamų veiksmų susidariusiai padėčiai ištaisyti.

- 10 Direktyvos 2001/42 13 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais iki 2004 m. liepos 21 d. įgyvendinama ši direktyva.

Nacionalinė teisė

- 11 Direktyva į Šiaurės Airijos teisę perkelta priėmus 2004 m. Šiaurės Airijos planų ir programų poveikio aplinkai vertinimo taisyklės [*Environmental Assessment of Plans and Programmes (Northern Ireland) Regulations 2004*] (toliau – 2004 m. taisyklės).
- 12 Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 3 dalis perkelta 2004 m. taisyklių 4 straipsniu. Šio straipsnio dalyje, kuri svarbi pagrindinės bylos atžvilgiu, numatyta:

„Konsultacinė institucija

1. Nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalies, šiose taisyklėse *Department of the Environment* yra konsultacinė institucija.

2. Jeigu *Department of the Environment* tam tikru momentu yra už planą ar programą atsakinga institucija, tuo laikotarpiu ji nevykdo jai pagal [2004 m. taisykles] priskirtų institucijos, su kuria konsultuojamasi dėl tokio plano ar programos, funkcijų; kitose šių taisyklių nuostatose esančios nuorodos į konsultacinę instituciją aiškinamos atitinkamai.“

- 13 2004 m. taisyklių 11 straipsnio 1 ir 5 dalyse numatyta, pirma, kad, kai būtina atlikti aplinkosauginį vertinimą, „atsakinga valdžios institucija“ parengia arba užtikrina, kad būtų parengta pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita, ir, antra, kad „kai atsakinga valdžios institucija nusprendžia dėl ataskaitoje pateiktinos informacijos apimties ir išsamumo, ji kreipiasi į konsultacinę instituciją“.

- 14 Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 2 dalis į nacionalinę teisę perkelta 2004 m. taisyklių 12 straipsniu. Šiame straipsnyje numatyta:
 - „1. Kiekvienas plano ar programos projektas, dėl kurio pagal šių taisyklių 11 straipsnį parengta pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita, ir prie jo pridėjama pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita (toliau – atitinkami dokumentai) turi būti pateikti konsultacinei institucijai ir visuomenei laikantis paskesnių šio straipsnio nuostatų.

 2. Kai tik tai tampa pagrįstai įmanoma po atitinkamų dokumentų parengimo, atsakinga institucija jų kopijas siunčia konsultacinei institucijai ir prašo jos per nustatytą laikotarpį dėl atitinkamų dokumentų pateikti savo nuomonę.

3. Be to, atsakinga institucija:

- a) per keturiolika dienų nuo atitinkamų dokumentų parengimo šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka paskelbia pranešimą arba užtikrina, kad būtų paskelbtas pranešimas, kuriame:
 - i) nurodomas plano, programos ar pakeitimo pavadinimas;
 - ii) nurodomas adresas (kuris gali [galintis] apimti interneto svetainę), kuriuo galima susipažinti su atitinkamų dokumentų kopijomis arba kuriuo šias kopijas galima gauti;
 - iii) prašoma dėl atitinkamų dokumentų pateikti nuomonę;
 - iv) nurodomas adresas, kuriuo nuomonės turi būti siunčiamos, ir laikotarpis, per kurį tai galima padaryti;
- b) savo pagrindinėje būstinėje saugo atitinkamų dokumentų kopijas, kad visuomenė galėtų įprastomis darbo valandomis nemokamai su jais susipažinti; ir
- c) institucijos interneto svetainėje paskelbia atitinkamų dokumentų kopijas.

4. Šio straipsnio 2 dalyje ir 3 dalies a punkto iv papunktyje nurodyti terminai turi būti tokios trukmės, kad tie asmenys, kuriems siunčiamas prašymas, realiai galėtų kuo anksčiau pareikšti savo nuomonę dėl atitinkamų dokumentų.

5. Šio straipsnio 3 dalies a punkte nurodytas pranešimas turi būti paskelbtas taip, kad būtų užtikrinta, jog su jo turiniu galėtų susipažinti visuomenė, kuriai plano ar programos projektas turi arba gali turėti įtakos arba kuri gali būti juo suinteresuota.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 15 Pagrindinės bylos aplinkybių laikotarpiu *Department of the Environment* sudarė keturios vykdomosios agentūros, kurios buvo *Department of the Environment* sudėtinė dalis ir jos kontroliuojamos. Šios agentūros buvo atsakingos už kai kurių *Department of the Environment* pagal teisės aktus priskirtų įgaliojimų bei funkcijų vykdymą. Nė viena iš šių keturių agentūrų neturėjo atskiro teisinio subjektiškumo, tačiau turėjo savo darbuotojus, administracinius išteklius ir atskiras patalpas. Šios agentūros buvo: *Planning Service* (Planavimo tarnyba), *Environment and Heritage Service* (Aplinkos ir paveldo tarnyba, toliau – EHS, dabar pavadinta *Northern Ireland Environment Agency* (NIEA)), *Driver and Vehicle Testing Agency* (Vairuotojų ir transporto priemonių patikros agentūra) ir *Driver and Vehicle Licensing Northern Ireland* (Šiaurės Airijos vairuotojų ir transporto priemonių licencijavimo tarnyba).

- 16 Planavimo tarnyba vykdė teisės aktuose numatytas *Department of the Environment* funkcijas, susijusias su teritorijų plėtros planų rengimu ir individualių paraiškų dėl leidimo planavimo srityje nagrinėjimu. Savo ruožtu EHS buvo už daugumos *Department of the Environment* funkcijų, susijusių su aplinkosaugos klausimų reglamentavimu, išskyrus planavimą, vykdymą atsakinga agentūra, kurios darbuotojai išmanė aplinkosaugos klausimus ir turėjo patirties šioje srityje.
- 17 Planavimo tarnyba pagal tuo metu galiojusią nacionalinę tvarką pradėjo projektų, pavadintų „Northern Area Plan 2016“ ir „Magherafelt Area Plan 2015“, rengimo procedūrą, kuri vyko dar iki tos dienos, iki kurios valstybės narės privalėjo perkelti Direktyvą 2001/42 į nacionalinę teisę. Vis dėlto galiausiai abiejų planų projektai buvo paskelbti jau po minėtos datos.
- 18 Rengdama kiekvieną teritorijos plano projektą ši *Department of the Environment* tarnyba atitinkamos su aplinka susijusios informacijos rinkimo srityje labai glaudžiai bendradarbiavo su EHS, be to, ji konsultavosi su šia agentūra dėl siūlomų planų turinio.
- 19 2005 m. gegužės 11 d. *Department of the Environment* Planavimo tarnyba paskelbė projektą dėl *Northern Area Plan 2016* kartu su pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita. Paskelbimo metu *Department of the Environment* ragino visuomenę teikti pastabas ir išreikšti savo poziciją. Plano projektą ir pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą ji taip pat nusiuntė EHS ir kitoms viešosioms valdžios institucijoms siekdama pasikonsultuoti ir paprašė dėl jų pateikti pastabas ir išreikšti poziciją. Ji paprašė visus atsakymus pateikti per aštuonias savaites. *Department of the Environment* dėl plano projekto iš visuomenės narių iš viso gavo 5 250 nuomonių, o dėl pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos – keturias nuomones. *Seaport* pateikė 49 iš šių nuomonių, kurių viena buvo susijusi su pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos turiniu ir aplinkosauginio vertinimo atlikimu.

- 20 2004 m. balandžio 24 d. *Department of the Environment* paskelbė projektą dėl *Magherafelt Area Plan 2015* kartu su aplinkosauginiu vertinimu, parengtu pagal tuo metu galiojusias nacionalinės teisės nuostatas. Paskui *Department of the Environment* atliko teritorijos plano projekto aplinkosauginį vertinimą ir 2005 m. gegužės 24 d. paskelbė pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą, kuri, tuometiniu *Department of the Environment* įsitikinimu, atitiko Direktyvos 2001/42 reikalavimus. EHS ir kitoms suinteresuotosioms įstaigoms buvo išsiųsta pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos kopija. *Department of the Environment* visų šių įstaigų paprašė per šešias savaites pareikšti savo nuomonę dėl šios ataskaitos. Iš visuomenės narių *Department of the Environment* gavo maždaug 5 300 nuomonių dėl plano projekto ir 5 nuomones dėl naujosios pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos.
- 21 2005 m. lapkričio mėn. *Seaport* pradėjo procesą *High Court of Justice in Northern Ireland, Queen's Bench Division* (Jungtinė Karalystė), ginčydama *Department of the Environment* veiksmų skelbiant projektą dėl *Northern Area Plan 2016* pagrįstumą. Ji iš esmės teigė, kad Direktyva 2001/42 nebuvo tinkamai perkelta į nacionalinę teisę ir kad *Department of the Environment* atliktas aplinkosauginis vertinimas ir parengta pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita neatitiko šios direktyvos reikalavimų.
- 22 2005 m. gruodžio 13 d. *Magherafelt District Council, F P McCann (Developments) Ltd, Younger Homes Ltd, Heron Brothers Ltd, G Small Contracts* ir *Creagh Concrete Products Ltd* tame pačiame teisme pradėjo kitą procesą siekdami užginčyti projekto dėl *Magherafelt Area Plan 2015* paskelbimą, aplinkosauginio vertinimo atlikimą ir pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos turinį. Šiame ieškinyje nurodyti kaltinimai buvo labai panašūs į *Seaport* nurodytuosius jos pačios ieškiniui pagrįsti.

- 23 Reikia pažymėti, kad vėliau *Seaport* pradėjo dar vieną procesą, kad užginčytų „neįgyvendinamumo“ pareiškimą dėl projekto, susijusio su *Northern Area Plan 2016*. Tačiau *Seaport* atsisakė šio proceso, o *High Court of Justice in Northern Ireland Queen's Bench Division* pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo atšauktas šio teismo 2010 m. balandžio 23 d. nutartimi, todėl 2010 m. birželio 3 d. Teisingumo Teismo pirmosios kolegijos pirmininko nutartimi *Seaport prieš Department of the Environment for Northern Ireland* byla C-182/09 buvo išbraukta iš Teisingumo Teismo registro.
- 24 2007 m. rugsėjo 7 d. sprendime *High Court of Justice in Northern Ireland* konstatavo, kad 2004 m. taisyklių 4 ir 12 straipsniais netinkamai perkelti Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 2 ir 3 dalių reikalavimai. Jis nusprendė, kad šiuo 4 straipsniu netinkamai perkeltas šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje numatytas reikalavimas, kad valstybės narės paskirtų kitą konsultacinę instituciją, jeigu *Department of the Environment* yra už plano projekto parengimą atsakinga institucija. Jis taip pat konstatavo, kad 12 straipsniu irgi netinkamai perkeltos tos pačios direktyvos 6 straipsnio 2 dalies nuostatos, nes šiame 12 straipsnyje nenumatyta konkretus laikotarpis, per kurį turi vykti konsultacijos.
- 25 2007 m. lapkričio 6 d. *Department of the Environment* priėmė tokį sprendimą:

„*Department of the Environment* iš naujo išnagrinėjo savo sprendimą atlikti plano projekto aplinkosauginį vertinimą atsižvelgdama į Direktyvoje [2001/42] ir [2004 m. taisyklėse] numatytus reikalavimus, remiantis neseniai priimtu *High Court* sprendimu. Atlikusi šį pakartotinį nagrinėjimą *Department of the Environment* nusprendė, kad nebuvo įmanoma atlikti 2016 m. Šiaurinės teritorijos plano projekto aplinkosauginio įvertinimo, kuris atitiktų Direktyvą [2001/42] ir [2004 m. taisyklės], ir taip informuoja visuomenę apie savo sprendimą šiuo klausimu, kaip numatyta [2004 m. taisyklių] 6 straipsnio 2 dalyje.“

- 26 2007 m. lapkričio 13 d. sprendime *High Court of Justice in Northern Ireland* nusprendė dėl priemonių, kurių turi būti imamasi siekiant pašalinti jo 2007 m. rugsėjo 7 d. sprendime nurodytus trūkumus. Jis atsisakė pripažinti plano projektą negaliojančiu ir paliko atvirą galimybę iš naujo išnagrinėti klausimą po to, kai priims sprendimą dėl minėto 2007 m. lapkričio 6 d. sprendimo galiojimo.
- 27 *Department of the Environment* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui apeliacine tvarka apskundė *High Court of Justice in Northern Ireland* išvada, kad 2004 m. taisyklėmis netinkamai perkelti Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 2 ir 3 dalių reikalavimai.
- 28 Šiuo klausimu *Department of the Environment*, be kita ko, tvirtino, kad pirma, tais atvejais, kai ji veikia kaip už planą ar programą atsakinga institucija, Direktyva 2001/42 ji visiškai neįpareigota konsultuotis, nes turi visą reikiamą patirtį ir atitinkamus įgaliojimus, kad tokių įgaliojimų nevykdo jokia kita specializuota aplinkos apsaugos institucija ir tokia institucija Šiaurės Airijoje nebuvo paskirta ir kad šioje direktyvoje nenustatyta pareiga įsteigti ir paskirti naują instituciją, su kuria *Department of the Environment* turėtų konsultuotis.
- 29 Antra, ji teigia, kad, „priešingai nei nurodyta *High Court* sprendime, [*Department of the Environment*] neteigė, jog direktyvoje reikalaujama atskirti Planavimo tarnybos ir [EHS] vidaus funkcijas, jeigu *Department of the Environment* yra už planą ar programą

atsakinga institucija. Tačiau *Department of the Environment* nurodė, kaip Planavimo tarnyba ir [EHS] iš tikrųjų bendradarbiavo ginčijamų planų projektų srityje“.

30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas 2008 m. rugsėjo 8 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. spalio 16 d., pateikė Teisingumo Teismus tokius pačius kaip ir šioje byloje prejudicinius klausimus. 2009 m. gegužės 20 d. Nutartimi *Seaport Investments (C-454/08)* šis prašymas buvo pripažintas akivaizdžiai nepriimtiniu dėl to, kad sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą visiškai nepaiškinti pagrindinėje byloje taikytini teisės aktai ir šios bylos faktinės aplinkybės, taip pat nepakankamai aiškiai ir tiksliai nurodytos priežastys, dėl kurių šis teismas nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl Direktyvos 2001/42 3,5 ir 6 straipsnių išaiškinimo.

31 Tokiomis aplinkybėmis *Court of Appeal in Northern Ireland* iš naujo nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvą 2001/42/EB reikia aiškinti taip, kad kai nacionalinė institucija, rengianti planą, kuriam taikomas [šios direktyvos] 3 straipsnis, pati yra valstybėje narėje bendrai atsakinga už aplinkosauginius klausimus, valstybė narė gali atsisakyti pagal [tos pačios direktyvos] 6 straipsnio 3 dalį paskirti instituciją, su kuria turi būti konsultuojamasi, siekiant taikyti [jos] 5 ir 6 straipsnius?

2. Ar šią direktyvą reikia aiškinti taip, kad kai planą, kuriam taikomas 3 straipsnis, rengianti institucija pati yra valstybėje narėje bendrai atsakinga už aplinkosauginius klausimus, ši valstybė narė privalo užtikrinti, kad egzistuočių paskirtina nuo šios institucijos atskira konsultacinė institucija?

3. Ar direktyvą [2001/42] reikia aiškinti taip, kad [šios direktyvos] 6 straipsnio 2 dalies nuostatose įtvirtintas reikalavimas 6 straipsnio 3 dalyje nurodytoms valdžios institucijoms ir 6 straipsnio 4 dalyje nurodytai visuomenei „per pakankamą laikotarpį“ suteikti realią galimybę kuo anksčiau pareikšti savo nuomonę, gali būti perkeltas į nacionalinę teisę priimant taisykles, kuriose numatoma, kad už plano rengimą atsakinga institucija kiekvienu atveju nustato laikotarpį, per kurį minėtos nuomonės turi būti pareikštos, o gal toks nuomonių pareiškimo terminas arba skirtingomis aplinkybėmis – skirtingi terminai turi būti nustatyti pačiose taisyklėse, kuriomis perkeliama direktyva?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- ³² Savo dviem pirmaisiais klausimais, kurie nagrinėtini kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai institucija, kuri buvo paskirta kaip ta, su kuria turi būti konsultuojamasi pagal Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 3 dalį, pati yra atsakinga už plano parengimą, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, minėta nuostata turi būti aiškinama taip, kad ja reikalaujama paskirti kitą instituciją, su kuria turi būti, be kita ko, konsultuojamasi rengiant pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą ir priimant šį planą.
- ³³ Šiuo atžvilgiu Jungtinės Karalystės ir Danijos vyriausybės bei Europos Komisija teigia, jog tokiomis aplinkybėmis Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 3 dalimi nereikalaujama, kad valstybės narės paskirtų ar įsteigtų šiuo tikslu kitą instituciją, turinčią vykdyti įgaliojimus ir disponuoti teisėmis, kurie įprastai priskirti institucijai, su kuria turi

būti konsultuojamasi. Jos, be kita ko, tvirtina, kad tokios institucijos paskyrimas ir (arba) įsteigimas būtų dirbtinis, nes iš esmės institucijos, kurioms tenka atsakomybė už aplinkos apsaugą ir kurios dėl to turi žinių ir patirtį šioje srityje, yra būtent tos, kurios turi būti ir yra valstybių narių paskiriamos kaip konsultacinės institucijos, kaip jos suprantamos pagal šią direktyvą.

- 34 Visų pirma reikia priminti, kad pagal minėtos direktyvos 6 straipsnio 3 dalį valstybės narės paskiria valdžios institucijas, su kuriomis turi būti konsultuojamasi rengiant pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą ir priimant planą ar programą, kaip jie suprantami pagal šią direktyvą. Toks pasirinkimas turi būti susijęs su įstaigomis, kurioms tenka konkreti su aplinkos apsauga susijusi atsakomybė ir kurios dėl to turi patvirtintus įgaliojimus.
- 35 Kaip matyti iš Direktyvos 2001/42 15 konstatuojamosios dalies, šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje numatyta pareiga paskirti tokias institucijas, kad su jomis būtų galima konsultuotis priimant planą ar programą, galinčius turėti pasekmių aplinkai, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, siekiama prisidėti prie skaidresnio sprendimų priėmimo ir, be kita ko, užtikrinti, kad kai valdžios institucija, kuri nebūtinai turi patirties ar įgaliojimų aplinkos apsaugos srityje, numato priimti tokį planą ar programą, pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje, kuri turi būti pridedama prie šio plano ar programos, ir šiame plane ar programoje būtų tinkamai atsižvelgta į pasekmes aplinkai ir kad būtų objektyviai numatytos pagrįstos šio plano ar programos alternatyvos.
- 36 Taigi pagal minėtos direktyvos 6 straipsnio 3 dalį paskirta valdžios institucija, kiekvieną kartą, kai su ja turi būti konsultuojamasi ar ji turi būti informuojama per skirtingus

šio plano ar programos rengimo, priėmimo ir įgyvendinimo etapus, prisideda prie to, kad ši planą ar programą rengianti valdžios institucija teisingai suprastų tokio plano ar programos pasekmes aplinkai, atsižvelgdama į patikimą ir išsamią informaciją.

- 37 Neginčijama, kad viešosios valdžios institucijai, kaip antai pagrindinėje byloje aptariamai ministerijai, atsakingai už aplinkos apsaugą tam tikroje valstybės narės teritorijos dalyje, tenka konkrečiai su aplinkos apsauga susijusi atsakomybė ir dėl to ji „gali būti suinteresuota“ planų ar programų, kaip jie suprantami pagal Direktyvą 2001/42, įgyvendinimo pasekmėmis aplinkai, nes ji išmano aplinkos apsaugos klausimus šioje valstybės narės dalyje.
- 38 Todėl aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai ministerijos lygio viešosios valdžios institucija yra atsakinga už su aplinka susijusius klausimus, reikia pažymėti, kad jei tokia valdžios institucija dėl jai tenkančios konkrečios su aplinkos apsauga susijusios atsakomybės ir jos turimų toje srityje žinių buvo paskirta pagal minėtos direktyvos straipsnio 3 dalį, ji yra iš principo suinteresuota ir gali suprasti tam tikro plano ar programos pasekmes aplinkai.
- 39 Tačiau Direktyvos 2001/42 nuostatos prarastų veiksmingumą, jeigu tuo atveju, kai pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį paskirta valdžios institucija taip pat turėtų pati parengti ar priimti tam tikrą planą ar programą, atitinkamos valstybės narės administracinėje struktūroje nebūtų jokios kitos institucijos, įgaliotos atlikti šią konsultavimo funkciją.
- 40 Šiuo klausimu iš Jungtinės Karalystės vyriausybės raštu pateiktose pastabose nurodytos informacijos matyti, kad, skirtingai nei Anglijoje, Škotijoje ir Velse, kur Direktyvą 2001/42 perkeliančiuose teisės aktuose buvo paskirtos kelios valdžios institucijos kaip

konsultacinės, kaip jos suprantamos pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį, situacija Šiaurės Airijoje ypatinga tuo, kad buvo paskirta tik viena valdžios institucija, t. y. *Department of the Environment*, ir kad šią instituciją sudarė keturios vykdomosios agentūros. Be to, iš šios informacijos matyti, kad ši ministerija turi tik jai priklausančią teritorinę kompetenciją, įgytą priskyrus įgaliojimus aplinkos apsaugos srityje, kaip numatyta Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos politinėje organizacijoje, ir kad, atsižvelgiant į šią organizaciją, nenumatyta, jog dėl planų ar programų, susijusių su Šiaurės Airija, gali būti konsultuojamasi su valdžios institucija, paskirta kitoje šios valstybės narės dalyje.

41 Tokiomis aplinkybėmis, kai dalyje valstybės narės teritorijos, turinčioje decentralizuotus įgaliojimus, pagal Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 3 dalį paskirta tik viena valdžios institucija, kuri konkrečiu atveju yra atsakinga už tam tikro plano ar programos parengimą, šia nuostata nereikalaujama, kad kita valdžios institucija, esanti šioje valstybėje narėje ar šioje jos dalyje, būtų paskirta ar įsteigta tam, kad galėtų teikti šioje nuostatoje numatytas konsultacijas.

42 Vis dėlto tokioje situacijoje pagal minėtą 6 straipsnį reikalaujama, kad valdžios institucijos, su kuria įprastai turi būti konsultuojamasi aplinkosauginiais klausimais, viduje funkcijos būtų atskirtos taip, kad tai institucijai priklausantis administracinis subjektas turėtų realią autonomiją, t. y. be kita ko, jis turi turėti nuosavus administracinius ir žmogiškuosius išteklius ir galimybę įvykdyti užduotis, patikėtas konsultacinėms valdžios institucijoms, kaip jos suprantamos pagal šią direktyvą, ir būtent pateikti objektyvią nuomonę dėl valdžios institucijos, kuriai jis priklauso, numatyto plano ar programos, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

- 43 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmuosius du klausimus reikia atsakyti taip: tokiomis aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 3 dalimi nereikalaujama įsteigti ar paskirti kitos konsultacinės valdžios institucijos, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, jeigu valdžios institucijos, su kuria įprastai reikia konsultuotis aplinkosauginiais klausimais ir kuri paskirta šiai užduočiai atlikti, viduje funkcijos atskirtos taip, kad jai priklausantis administracinis subjektas turi realią autonomiją, t. y. be kita ko, jis turi nuosavus administracinius ir žmogiškuosius išteklius ir dėl to gali atlikti konsultacines valdžios institucijoms, kaip jos suprantamos pagal šio 6 straipsnio 3 dalį, patikėtas užduotis, ypač pateikti objektyvią nuomonę dėl valdžios institucijos, kuriai jis priklauso, numatyto plano ar programos.

Dėl trečiojo klausimo

- 44 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad „pakankamas laikotarpis“, per kurį paskirtos valdžios institucijos ir visuomenė, kuri paveikta ar gali būti paveikta, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 3 ir 4 dalis, turi turėti galimybę pareikšti savo nuomonę dėl tam tikro plano ar programos projekto ir dėl tokio plano ar programos pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos, turi būti konkrečiai įtvirtintas šią direktyvą perkeliančiuose nacionalinės teisės aktuose.
- 45 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, jog minėtos direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad „reali galimybė“ būtų „kuo anksčiau“ suteikta šioms valdžios institucijoms ir visuomenei, kuri paveikta ar gali būti paveikta, pareikšti nuomonę dėl atitinkamo plano ar programos projekto ir dėl pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos.

- 46 Tam, kad į šią nuomonę tinkamai atsižvelgtų valdžios institucija, numatanti priimti tokį planą ar programą, minėtoje 2 dalyje pažymima, pirma, kad tokia nuomonė turi būti gauta prieš priimant šį planą ar šią programą, ir, antra, kad konsultacinės valdžios institucijoms ir visuomenei, kuri paveikta ar gali būti paveikta, turi būti numatytas pakankamas laikotarpis, kad įvertintų numatomą planą ar programą bei pasekmių aplinkai vertinimo atskaitą, susijusią su šiuo planu ar programa, ir kad galėtų šiuo tikslu pareikšti savo nuomonę.
- 47 Be to, svarbu priminti, kad Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 5 dalyje numatyta, jog valstybės narės nustato išsamią informacijos teikimo valdžios institucijoms bei visuomenei ir konsultacijų su jomis tvarką.
- 48 Todėl minėtos direktyvos 6 straipsnio 2 dalimi nedraudžiama, kad šią nuostatą perkeliančiuose nacionalinės teisės aktuose būtų reikalaujama, jog valdžios institucija, numatanti priimti tam tikrą planą ar programą, galintį turėti pasekmių aplinkai, pati nustatytų konsultacinei valdžios institucijai ir atitinkamai visuomenei skirtą terminą, jeigu – taip lyg yra pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju – kiekvienai organizuojamai konsultacijai iš tikrųjų numatytas terminas gali joms suteikti realią galimybę kuo anksčiau pareikšti savo nuomonę dėl atitinkamų dokumentų.
- 49 Galiausiai laikotarpio, per kurį gali būti pareikštos šios nuomonės, kiekvienu atveju nustatymas gali tam tikrais atvejais leisti geriau atsižvelgti į numatomo tam tikro plano ar programos sudėtingumą ir prireikus suteikti ilgesnius terminus nei tie, kurie galėtų būti nustatyti įstatymuose ar kituose teisės aktuose.

- 50 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja nereikalaujama, jog laikotarpis, per kurį paskirtos valdžios institucijos ir visuomenė, kuri paveikta ar gali būti paveikta, kaip ji suprantama pagal šio straipsnio 3 ir 4 dalis, turi turėti galimybę pareikšti savo nuomonę dėl konkretaus plano ar programos projekto ir pasekmių aplinkai vertinimo atskaitos, būtų konkrečiai įtvirtintas šią direktyvą perkeliančiuose nacionalinės teisės aktuose ir todėl šia 2 dalimi nedraudžiama, kad tokį laikotarpį kiekvienu atveju nustatytų planą ar programą rengianti valdžios institucija. Vis dėlto tokioje situacijoje ta pačia 2 dalimi reikalaujama, kad, siekiant pasikonsultuoti su šiomis valdžios institucijomis ir šia visuomene dėl konkretaus plano ar programos projekto, faktiškai įtvirtintas terminas būtų pakankamas ir taip leistų suteikti pastarosioms realią galimybę laiku pareikšti savo nuomonę dėl šio plano ar programos projekto ir dėl tokio plano ar programos pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 51 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Tokiomis aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo 6 straipsnio 3 dalimi nereikalaujama įsteigti ar paskirti kitos konsultacinės valdžios**

institucijos, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, jeigu valdžios institucijos, su kuria įprastai reikia konsultuotis aplinkosauginiais klausimais ir kuri paskirta šiai užduočiai atlikti, viduje funkcijos atskirtos taip, kad jai priklausantis administracinis subjektas turi realią autonomiją, t. y. be kita ko, jis turi nuosavus administracinius ir žmogiškuosius išteklius ir dėl to gali atlikti konsultacines valdžios institucijoms, kaip jos suprantamos pagal šio 6 straipsnio 3 dalį, patikėtas užduotis, ypač pateikti objektyvią nuomonę dėl valdžios institucijos, kuriai jis priklauso, numatyto plano ar programos.

2. Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja nereikalaujama, jog laikotarpis, per kurį paskirtos valdžios institucijos ir visuomenė, kuri paveikta ar gali būti paveikta, kaip ji suprantama pagal šio straipsnio 3 ir 4 dalis, turi turėti galimybę pareikšti savo nuomonę dėl konkretaus plano ar programos projekto ir pasekmių aplinkai vertinimo atskaitos, būtų konkrečiai įtvirtintas šią direktyvą perkeliančiuose nacionalinės teisės aktuose ir todėl šia 2 dalimi nedraudžiama, kad tokį laikotarpį kiekvienu atveju nustatytą planą ar programą rengianti valdžios institucija. Vis dėlto tokioje situacijoje ta pačia 2 dalimi reikalaujama, kad, siekiant pasikonsultuoti su šiomis valdžios institucijomis ir šia visuomene dėl konkretaus plano ar programos projekto, faktiškai įtvirtintas terminas būtų pakankamas ir taip leistų suteikti pastarosioms realią galimybę laiku pareikšti savo nuomonę dėl šio plano ar programos projekto ir dėl tokio plano ar programos pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos.

Parašai.